

carunculas tuberculaque non aequaliter omnibus mulieribus propendula adipiscit, quae vixit
 Graeci uocant. Ad haec, in anteriori ceruicis sede paulo supra pudendum, ubi uelicae collum ipsi infle
 ritur, non ad amissum aequalis est. Nam utrinque ad insertionis latera, tenuis uteri ceruicis portu
 la excreuit, in ipsius amplitudine propendens, ac illis membranis processibus forma per se similis
 quos urinae in urinarios meatus uelicae, & bilis ex duodeno in deferentem illam meatu, regressum
 prepedire inuimus. Haud secus quam si uteri ceruix urinam admitteret, penduli uero processus
 urinam aut aliam materiam in uelicae collum regurgitare prohiberet. Praeterea uteri ceruicis amplitudo
 toto ipsius ductu non angustatur, & eiusdem est amplitudinis quae fundo continuatur (si modo am
 plior distendit, aptior inibi non sit) ac quae in pudendum cessat. Verum in huius amplitudinis fine
 seu elatiorē sedem, fundi orificium prominet, nusquam ceruicis latera suo mucrone contingens,
 neque propter ceruicis contractionem aut distentionem mobile. Porrigitur enim ex humillima fun
 di sede in hanc ceruicis regionem, uteri substantia obfusoris in pene glandis modo, cui transuerla
 scissura seu foramen inest, quod uteri aut fundi ipsius os uocari solitum est: quemadmodum mulie
 bre pudendum, ceruicis uteri os nuncupamus. Verum ut hoc non distentum alioquin secundum
 corporis rectitudinem ductae sectionis modo conuict, ita quoque illud transuerla, at non perpetuo
 aequali. Praegnatibus enim rugosa est admodum, & perquam angusta, ut specillum nisi ualidius
 impulsu uix admittat. Quae nuper pepererunt, ampliorem hanc scissuram, minusque contractionem
 rugosam ue possident: non praegnaes autem, medio habent modo. Quod uero, quoties fundi
 orificium distenditur ac dehiscit, ut & ceruicis orificium, orbiculare fiat, manifestum esse, etiam si non
 dicatur, arbitror. Aperitur autem in coitu non semper quidem, sed quum uirile semen appetes, id na
 turali motu fugendo alligit, & quando uterus non concepturus, uirile semen una cum muliebri
 semine iterum eructat, aut in pollutione, uel affricu muliebri duntaxat semen exernit. Nequaquam
 enim distenta uteri ceruice, simul quoque id perpetuo recluditur, haud enim decuisset infatigatae
 mulieris arbitrio, etiam post conceptum uenerem procaciter nimium desideraturae, orificium illud
 subijci. Ut interim praeterea quanta successione speciei noxa, mulieres subinde genitura praeter
 sententiam non referuaret: quantaque licetia nullo habito conceptionis metu, maritis parentibusque
 imponerent, si modo fundi orificio Natura musculos arbitrarij motus opifices elargita fuisset,
 idque ita ac ceruicis uteri fundi orificium semper aperiri potuisset. Quam inepte uero & falso ple
 ri que fundi orificium penem in coitu excipere, illumque in uteri sinum inferi scripserint, praeter alia,
 corporis quoque relectio luculentissime testatur. Porro in partu quum toto tempore quo uterum
 gessit mulier, ad amissum contractum oclusumque fuerit, adeo aperiri, extendi, remitti, ut foetus
 hac procidat, scimus quidem, & audientes stupefcimus: at Naturae miraculum nimis quam segniter
 admiramur, summi rerum Opificis prouidentiam hymnis parum celebrantes. Ad uteri quoque
 formam ipsius cornua spectare uidentur, quae Herophilus in mulieribus opportunissime iam
 nascentibus bouum cornibus assimilauit. Quemadmodum enim uitulorum capita utrinque qua
 pronascentur cornua, extuberant: ita etiam superior uteri pars, quam quartae circuli parti com
 parauimus, utrobique ueluti in duos obtrufos definit angulos, quare uera ueteribus Anatomicis
 hominum cadauera secantibus cornuum uice habebatur, ualorumque semen muliebri deferentium
 insertionem excipiunt. Neque hic quenquam Galeni studio sum (uti sane omnes qui Medicinae
 nomen dedimus oportet esse studiosissimos) mihi ob pleraque illius dogmata obstrepere uelim,
 atque alias uteri partes requirere, quas cornu accuratius assimilari cupiat, priusquam sedulo Galeni
 loca in libris de Partium usu, de Semine, de Vteri refectione, expendere, atque uaccinum uterum
 muliebri, ac demum Galeni scripta ambobus uteris cotulerit: ut tandem doceatur, Galenum, ne
 per somnium quidem muliebrem uterum unquam inspicere, ut uaccinum duntaxat, & caprinum
 & ouillum, in super ipsum in libris de Partium usu aliorum Anatomicorum placitis nixum esse, ac
 proinde uterum illic uerum (quamuis interim obiter) descripsisse, in libro autem de Vteri refectione
 humano capiti equina ceruicem adiecisse, atque ex uaccino utero & muliebri chimera texuisse,
 quum uaccini uteri descriptionem cum aliorum dissectionis professorum scriptis permiscet. Si
 itaque quis naturae operum studiosior, Graecorum imposturas uidendi cupidus haec diligenter praes
 titerit, uaccini uteri cornua ad eum modum habere spectabit, ac si dextrum sinistrumque decre
 piti arietis cornua radicibus, ac internis lateribus linteo simul committeret, ac cornuum radices uac
 cino utero, quae is ipsius ceruici continuatur, assimilaret, cornuum uero apices uteri apicibus con
 ferret. Haec profectio diffusius explicatiusque prosequeretur, nisi cuius promptum esset macellum
 adire, uaccinumque uteri situm, formam, magnitudinem, aliaque in partium fabrica ad amissum contem
 planda, intueri: aut si grauius sit parumque deceat macellum accedere, leue omnino est iubere uac
 cinum uterum adferri, ut tanti auctoris sensa intelligatur, ac muliebri utero casu oblato, obseruari,
 quam concinne Galenus caprinum uaccinumque uterum, non autem humanum depinxerit, ac demum
 expen

Fundi uteri ori
 ficium cuius
 modi.

Vteri cor
 nuu.

Galenus huma
 nuu uteri nun
 quam inspe
 xisse.

Uterus
 gressu
 gressu
 gressu

expendatur qua ratione tot controuersae inter praecipuos uiros fuerint citatae, quod cuius ani
 malis partem describerent, non expresserint, ipsique arbitrati sint hominis membra illorum ani
 malium membris conuenire, quae illi potissimum sectioni accommodare solent. Atque si quis haec
 attente examinauerit, facile iudicabit, quoties oratio alioquin satis proluxa mihi interurban
 da esset, si perpetuo quado a Galeni placitis studio & sciens reclino, adijcerem, aut etiam rationem
 semper cur id faciam adderem, ipsius loca simul prolixè adscribes. Sint itaque muliebri uteri cornua
 dicta iam antea obrufi anguli, caprinum uero & uaccini & ouilli uterorum cornua apices illi arietu
 cornibus undecumque simillimit: aut non apices solum, sed fundi uteri in illis animalibus tota pars,
 quam gemina esse, et si longo intervallo connexa inuicem sit, postea dicam. Quandoquidem Galenus
 alibi etiam totas eas partes cornua nuncupauit, quum ex quorundam etiam ueterum sententia in cor
 nibus secus coplecti doceret: quod non ita inepte de illis animalibus prolaturum est. quemadmodum
 multo adhuc rectius de canibus & fuis, qui uterum statim a fundi ipsius orificio, ita in duas
 partes diremptum gerunt, ac si indicem a medio maxime diduceres, illosque digitos uteri partes
 esse fingeres, quae in non praegnatibus recta quodammodo ducuntur, & in apice mucronem ue sen
 sim non secus defluunt, quam si recta, non autem obliquata essent cornua: in utero autem gerentibus
 quasi arietis cornuum modo, & haec quoque inflectuntur. Porro ne latius expatiatur oratio, eorum
 animalium uteris neglectis, nunc muliebri uteri magnitudinem aggrediamur, quam modo antea
 in sitis uteri descriptione uterique expressimus, neque fundi quoque moles magis quam uentricu
 li apte describi potest, ut qui pro coeundi foetus seminis ue quantitate distendatur, contrahaturque.
 Praeterea idem quoque de ceruice censendum est, quae modo uarie coplexa rugosaque conuict,
 modo in coitu (quauis non semper aequè promptè) pro penis, in partu autem pro foetus mole, di
 stenditur. Et quemadmodum latitudo ceruici eadem non est, ita quoque neque longitudo. nam nobis
 uterum inter dissecandum attollentibus, in miram longitudinem ceruix porrigitur. adeo ut non
 minus ridiculum sit, uteri ceruicis longitudinem uel latitudinem, quam penis describere: quanquam &
 is minus adhuc quantitate quam illa differat. Quinetiam uteri ceruix pro mulieris libidine turgi
 dior, angustiorque & directior (praeterea quod alijs natura sit strictior) efficitur, ac proinde etiam
 haud miror omnes quodam digitorum numero eius longitudinem describere aggressos, inter se
 pugnare, & hunc a pudendo ad fundi sinum undecim, illum duodecim, istum plures, alium pau
 ciores digitos enumerare, & quod omnium absurdissimum est, parem cum non praegnatibus fundi
 longitudinem atque ceruicis statuere. Praeterea uterus in eum modum a peritonaeo ligatus pender,
 ut ipsius fundus sursum & deorsum plus minus in coitu seleducere, ac ad penis summum tanquam
 animal quoddam, ut & Plato dicebat, dehiscere possit. Quamquam interim uetulis, & ijs quae saepius
 pepererunt, aut rudius ab obstetricibus in secundarum euulsione fuerint tractatae, fundi os in pu
 dendum quasi depredat, ac proinde breuissima implexaque in illis ceruix uidetur, quam inter secundum
 sursum tracta, aut alia in uiuentibus intro protrusam, insigniter producere integrum est. Quod
 autem puellis uteri fundus minor sit, quam illis quae iam diu coiere, aut aliquando uterum gessere,
 etiam alijs proditum est Anatomicis: quamquam in his omnibus testium fere modo ita fundus uariet,
 ut nulli ipsius molem, quemadmodum neque uelicae etiam, priuatim circumscribere queam. Vigesima
 septima tamen praesentis libri figura, eam uteri magnitudinem exprimit, quae frequenter in non
 praegnantibus, & praecipue in huius anni dissectione Patavij occurrit. Fundus enim multo mi
 nor est, quam dissectionum rudis sibi facile persuaderet. Quod uero Anatomici professoribus,
 etiam menstruae purgationis occasione, fundi uteri magnitudinis differentia ponatur, legi quidem,
 quando uterum sanguine turgentem, & paulo post menstruum sanguinem repurgatum, grandio rem
 illo esse docet, qui nuper uniuersum sanguinem, quem mensis intervallo asseruari sensim arbitra
 mur, excreuit. Verum hac ex parte nunquam mihi se obtulit uteri differentia, & de sanguinis illius
 collectione purgationisque suo loco ad praesentis Capituli finem quaedam subiiciam. In uteri etiam sub
 stantia, non minus quam in describenda ipsius magnitudine, dissectionis professores grauiter
 dissentiunt, atque adhuc multo magis in ipsius tunicarum numero, & deinde in uenarum articularum &
 neruorum uteri ortu & implexu. Mihi (ne illorum fallis ac imaginatione plerumque confectis dogma
 tibus enarradis prolixè haream) non praegnantium fundi substantia conspiciatur neruea, membranae ue,
 sed crassa admodum, compactaque, neque nimis dura, & non ad amissum, ut caetera quae generatim
 neruosa dicuntur, candida, sed carneum aliquid praesefers. Quod autem in praesentia neruosa
 substantia, non quae frequenter cerebri aut spinalis medullae neruis intertextitur uocetur, sed eam
 neruorum materiam, quae ligamentis, tendinibus, ac illis qui propriè nerui nuncupantur substantia
 (quamquam non uirtuti) respondet, neminem ambigere reor. Haec uteri substantia, aequalis duritia, con
 tinuataque passim est, nisi fortassis ad fundi foramen paulo durior collectiorque euadat. In exteriorē
 huius substantiae superficiem, uenae obscurae, gracilesque, sed admodum frequenter integro adhuc ute
 ro excurrere uidentur, quae inter internam externamque uteri tunicam porrigunt. Sunt enim duae uteri
 tunicae,

In lib. de Ser
 uatione uetri.

Muliebri
 uteri magni
 tudo.

Vteri fundi
 substantia.

Vteri tunicae.